

Koszorúzás Eötvös Loránd halálának 103. évfordulóján

A Magyar Geofizikusok Egyesületének (MGE) sok évtizedes hagyománya szerint, minden évben megemlékezünk Eötvös Lorándról sírjának megkoszorúzásával halálának április 8-i évfordulóján a Kerepesi úti sírkertben.

Ezt a hagyományt zavarta meg a koronavírus-járvány az elmúlt két évben. Szerencsére idén, 2022 áprilisában már oldódtak az egészségügyi korlátozások és újra lehetővé vált Eötvös Loránd tisztelőinek, hogy az évforduló alkalmából ismét a korábban megszokott módon emlékezzenek nagy tudósunkra.

A megemlékezésen jelen voltak a Magyar Geofizikusok Egyesületének képviselőin és tagjain túl az Eötvös Loránd Geofizikai Alapítvány képviselőjében *Pályi András*, a Téry Ödön Turista Baráti Társaság, a Magyar Tudományos Akadémia, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat és *Zelei Gábor* személyében még az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület képviselői is. A fiatalabb nemzedéket a Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum Eötvös Loránd Technikumának diákjai képviselték.

Az ünnepi beszéddel *Tímár Gábor* MGE alelnök készült, ám pozitív COVID-teszje miatt nem jelenhetett meg, így helyette a beszédet, amelyet az alábbiakban közlünk, *Kovács Attila Csaba* az MGE elnöke olvasta fel.

„Kedves Barátaim!

Immár több mint 100 esztendeje nincs közöttünk báró Eötvös Loránd, és már olyan emberrel sem találkozha-

tunk, aki még láthatta őt. Mégis tudjuk, az egyik legnagyobb magyar tudósról, az alkalmazott geofizika megteremtőjéről, Einstein szavaival „a fizika egyik fejedelméről” beszélünk. Mit tanulhatunk tőle egy évszázad után?

Megtanulhatjuk azt, hogy a mi mindennapi problémáink sokszor az ő gondolatai is voltak. Hogy rektorként ő is arra panaszkodott, hogy diákjainak bizony munkát kell vállalniuk, hogy fenntartsák magukat és tanulhassanak, és ez bizony néha a képzettség rovására is ment. Megtanulhatjuk, hogy bizony a professzorok az ő korában is elégtelennek tartották diákjaik előképzettségét, és azt is, hogy ezen lehet bosszankodni, de nem érdemes.

Am ha az egyik legnagyobb magyar tudósról, az Akadémia elnöki székét hosszan betöltő férfúróról beszélünk, tudományos lecke is kerül az iskolatáskába. Lecke arról, hogy a pontosság milyen eredményekhez vezethet, sőt sokszor csak az vezet hozzájuk. De arról is szól egy fontos lecke – ahogy mestere, Jedlik Ányos is megmutatta – ha az effektus kicsi, többszörözzük, sokszorozzuk meg a mérést vagy a mérési elrendezést, és lehet eredményünk. És ami Eötvös tudományában talán a legtanulságosabb: a fenti elvek alapján megalkotott torziós mérlege, miközben gyakorlati hasznót hajtva az első alkalmazott geofizikai eszköz lett, alapkutatásra, felfedező kutatásra is kiválóan fel lehetett használni. A mérleg végére más-más anyagokat elhelyezve ki lehetett mutatni, hogy az egyensúlyi irány nem függ az anyagminőségtől – csak a tömegtől.

Az idősebb megemlékezők...

Hogy a súlyos és a tehetetlen tömeg nagyon nagy pontossággal is azonos mérőszámmal írható le.

De Eötvös nemcsak rektor és nemcsak kiváló tudós volt: rövid ideig miniszterként is szolgálta a magyar oktatás ügyét. A középiskolai tanulmányi versenyek mai napig működő rendszerét neki köszönhetjük. Felismerte, hogy tudomány az ifúságból érkező utánpótlás nélkül nem fejlődhet és nem is maradhat fenn, és ehhez a legfogékonyabb ifjakkak kell érdekes problémákat adnia. Kedves Kollégák, talán ez ma a legfontosabb üzenet a mai szaktársaknak: mutassunk alkalmazásokat a középiskolás ifúságnak, írjunk – vagy már inkább videózzunk – munkánk érdekes részleteiről, dolgozzunk, fogjunk össze: fizikusok, geofizikusok, fizika- és földrajztanárok, hogy minél többen válasszák e pályát, Eötvös pályáját élethivatásuknak.

Üsse kő, még az sem gond, ha néha morgunk az előképzettségünkön – megtette ezt ő is.

Kiemelkedő tudós, szervező és tanár volt, aki mindezen a területeken különlegesen alkotott, és semmiképp nem volt „átlagos”, sőt, nagyon távol állt az átlagtól. Ne csüggedjünk hát, ha másodszor, harmadszor, tizedszer próbálkozva sem látjuk úgy, hogy elértük ezt a szintet! Inkább mutasson példát arra, hogy érdemes még többször, még pontosabban, a valósághoz még jobban alkalmazkodva kutatni, tanítani úgy, ahogy ő tette, és a siker – reméljük – nem marad el.

Tímár Gábor

A Magyar Geofizikusok Egyesületének alelnöke”

Szerkesztőség

...és ifjabb megemlékezők a sírnál